Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם טאגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נר' 1,
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואָכענטליך
מאנטאג, מיטטוואָך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פֿיר עסטעררייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 „ „ „
פֿיערטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פֿיערטעליאהר 2 „ „ 75 „ „ „

Nr. 16, צעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מאָנטאג א אדר ה.ת'ר'ל'ח'. — Pest, den 4. Feber 1878.

די לאנגע אונגעוויססהייט.

ווער האבען שאָן אָפֿט די בעמערקונג געמאכט, דאס אונזערע צייט נור איינע צייט דער פֿערשלעפּפונג אונד לאנגוויעריגקייט איזט. שאָן זייט פֿיעלען טאגען שוועבט מאן צווישען איינעם וואפֿפענשטיללשטאנד אונד איינעם וועלט-קריעג. — באלד הייסט עס: „דער וואפֿפען-שטיללשטאנד איזט דא!" אונד באלד הייסט עס: „דער ענגליש-רוסישע קריעג איזט דא!" — אונד נאָך געסטערן וואוסטע מאן ניכט, וואָ מאן אייגענטליך דאָך איזט! איזט דער וואפֿפענשטיללשטאנד שאָן צו שטאנדע געקאָממען — אָדער האט די ענגלישע קריעגס-טהעטיגקייט געגען רוסלאנד שאָן בעגאָננען. —

זאָפֿיעל וואוסטע מאן געסטערן שאָן גאנץ זיכער אונד געוויס, דאס דער קריעג גריעכענלאנדס געגען די טירקייא בעגאָננען האט. די אינזעל קרעטא (זידליך פֿאָן גריעכענלאנד), וועלכע ביז יעטצט דער טירקייא געהאָרטע, ערקלעטע די אבזעטצונג דער טירקישען רעגיערונג אונד פֿערקינדיגטע דען אנשלוס אן גריעכענלאנד. — די גריעכישע רעגיערונג האט בערייטס דען קריעג אן די טירקייא ערקלערט אונד איהרע קריעגס-טהעטיגקייט האט אויך שאָן בעגאָננען. 12000 גריעכישע סאָלדאטען האבען בערייטס די נאָרדליכע גרענצע איבערשריטטען אונד זינד אין די זידליכען טירקישען פראָווינצען איינגערוקט. אין דיעזען זידליכען טירקישען פראָווינצען הערשט אָהנעהין די רעוואָלוציאָן געגען די טירקישע רעגיערונג, אונד זאָ ווערדען הייר אויך די גריעכען איין לייכטעס שפיעל האבען. די גריעכישען דעפוטירטען האבען פֿאָרלייפֿיג 10 מיללויאָנען גולדען צו קריעגס-צוועקען בעוויללינגט.

אויך סערביען ערקלערטע, דאס עס זיך אים דען רוסיש-טירקישען וואפֿפענשטיללשטאנד ניכט קיממערע אונד זאָ לאנגע ניכט רוהען ווערדע, ביז עס ניכט דאס טירקישע שטיק „אלט-סערביען" (וועלכעס איינסט שאָן צו סערביען געהאָרטע) צוריקבעקאָממט.

אויך רומעניען פֿערדריעסט עס זעהר, דאס רוסלאנד די מיטווירקונג רומעניעס נור צום קריעגע אונד ניכט אויך צו דען פֿריעדענס-פֿערהאנדלונגען פֿערווענדעטע. רוסלאנד פֿערהאנדעלט מיט דער טירקייא הינטער דעם ריקען רומעניעס, אונד וויל פֿאָרלייפֿיג דאס רומענישע שטיק בעסאראביען וועגנעהמען. אינטערעססאנט ווערע עס, ווענן היעדורך איין רומעניש-רוסישער קריעג ענטשטעהען ווירדע.

וואס מאכט נון ענגלאנד? יא, אים ענגלישען פארלאמענטע ווירד יעטצט אונגעהייער פֿיעל געשפראָכען אונד גראָסארטיגע רעדען געהאלטען; אבער צור ווירקליכען טהעטיגקייט איזט עס נאָך ניכט געקאָממען. די ענגלישע בעפֿאָלקערונג, וועלכע ביז יעטצט געגען די קריעגס-אונטערנעהמונג דער ענגלישען רעגיערונג וואר, איזט יעטצט וויעדער קריעגעריש געגען רוסלאנד געוואָרדען, זיא מאכטע זאָגאר נאָך דער רעגיערונג פֿאָרווירפֿע, דאס זיא ניכט ביי צייטען אן רוסלאנד די וואָרטע ריכטעטע: „ביז היערהער אונד ניכט וויטער!" אבער די ענגלישע רעגיערונג פֿערלאנגט פֿאָרלייפֿיג די איינשטיממיגקייט דעס פארלאמענטעס פֿיר איהרע קריעגערישען אונטערנעהמונגען, דאמיט זיא מיט מעהר קראפֿט געגען רוסלאנד אויפֿטרעטען קאָננע.

רוסלאנד מוס זיינע בעזאָנדערען גרינדע האבען, דאס עס די וואפֿפענשטיללשטאנדס-פֿערהאנדלונגען זאָ אין די לענגע ציעהט. ווער וויים, וועלכע שפיטצביבערייא דאהינטער שטעקט! רוסלאנד האט בערייטס אים געהיימען ערקלערט, עס פֿירכטע זיך ניכט פֿאָר עסטעררייך-אונגארן אונד ניכט פֿאָר ענגלאנד. אן דער זיעבענבירגער-רומענישען גרענצע שטעהט איינע 200000 מאנן שטארקע רוסישע ארמעע. ווענן עס נון דער עסטערר.-אונגארישען מאָנארכיע איינפֿאללען זאָללטע, איהרע ארמעע געגען די רוסען אין רומעניען איינריקען צו לאססען, זאָ ווירד די דאָרט שטעהענדע גראָסע רוסישע ארמעע דאס צו פֿערהינדערן זוכען.

אָפֿפֿענטליך אבער זוכט רוסלאנד די איבריגען אייראָפּעאישען מעכטע נאָך מעגליכקייט צו בעשוויכטיגען. עס ערקלערטע שאָן צו וויעדערהאָלטען מאלען, דאס עס די איעניגען פונקטע דעס פֿריעדענס-פֿערטראגעס, וועלכע אויך די איבריגען אייראָפּעאישען מעכטע אינטערעססירען אונד בעריהרען, נור דורך צושטיממונג דער איבריגען אייראָפּעאישען מעכטע פֿעסטשטעללען ווערדע. צו דיעזעם צוועקע זאָלל אויך אין ווין איינע קאָנפֿערענץ דער אייראָפּעאישען מעכטע איינבערופֿען ווערדען.

די רוסישען ארמעען קיממערן זיך אבער אים דיעזעס פּאָליטישע געפּלויידער ניכט אונד ריקען אימטער פֿאָרווערטס. איינעם שאָנען טאגעס ווירד מאן מיט דער נאכריכט איבעראשט ווערדען, דאס די רוסען שאָן אין קאָנסטאנטינאָפּעל אונד אין גאלליפּאָלי זינד. — אויך באסארדשיק (אין דער דאָברודשא) ווארדע שאָן פֿאָן דען רוסען בעזעטצט. צווישען אדריאנאָפּעל אונד קאָנסטאנטינאָפּעל ווארדען 800000 טירקישע פֿליכטלינגע (ניכט סאָלדאטען) מיט 15000 וואגען פֿאָן דען רוסען איינגעהאָלט. די רוסען האבען נאטירליך דיעזע פֿיעלען וואגען וועגגענאָממען.

אבער אויף דעם אזיאטישען קריעגס-שויאפלאטצע האבען די טירקען נאָך אין לעטצטער שטונדע איינען ציעמליך בעדייטענטען זיעג ערדונגען. איינע אמטליכע פעטערסבורגער דעפעשע פֿאָם 1-טען פֿעבער בראכטע נעמליך פֿאָלגענדע מעלדונג: „געסטערן מאָרגענס האבען די רוסען איינען שטירמישען אנגריפֿף אויף די טירקען אין באטום געמאכט, אבער ביי דעם פֿלוססע קינטריש (נאָרדליך פֿאָן באטום. זיעהע אונזערע קארטע אין נומ' 89.) האבען די טירקען בעדייטענדע פֿערשטערקונגען ערהאלטען, וועסהאלב זיך די רוסען צוריקציעהען מוססטען. די רוסישען פֿערלוססטע אין דיעזער שלאכט זינד נאָך ניכט בעקאננט." — זאָ לויטעט די פעטערסבורגער דעפעשע. נון אבער ווייס איינע אנדערע גלויבווירדיגע דעפעשע צו מעלדען, דאס די רוסען איינע גראָסע ניעדערלאגע ביי באטום ערליטטען האבען. דער פֿערלוסט דער רוסען בעטרוג איבער 3000 טאָדטע. —

עס איזט איין שאָנעס אויפֿפלאממען דער קערצע פֿאָר איהרעם ערלאָשען, אונד עס ווערע נור צו וויגשען, דאס דער פֿריהעריגע גלאנץ דער טירקייא ניכט גאנץ ערלאָשען מאָגע. — — (זיעהע „נייעסטעס", וואָ איבער דען שאָן ערפֿאָלגטען אבשלוס דעס וואפֿפענשטיללשטאנדעס געמעלדעט ווירד.)

אוים דעם אונגארישען רייכסטאגע.

נאָך אימטער דויערט דער קאמפף איבער די צאָלל-פֿראגע אים רייכסטאגע פֿאָרט. די אויסווערטיגע פּאָליטיק נימט יעדאָך געגענווערטיג אללעם אינטערעססע אין זאָלך האָהעם מאסע אין אנשפרוך, דאס וויר אונס דארויף בעשרענקען, בלאָס איינע רעדע טיסאָ'ס, די דערזעלבע אין דער דאָננערסטאג-זיטצונג געהאלטען האט, פֿאָלגען צו לאססען. דער מיניסטער-פרעזידענט זאגטע אונטער אנדערם:

געעהרטעס הויז! איך זאָללטע אייגענטליך מיינען געגנערן גאר ניכט אנטוואָרטען. דיעזעלבען מאכען זיך יא דורך איהרע ווידערשפּריכע זעלבסט לעכערליך. דער איינע איזט נעמליך געגען דען צאָלל-אויסגלייך, וויל ער דען פֿרייהאנדעל וינשט, דאס הייסט: דאס דער האנדעל נאָך אונגארן זאָ פֿרייא זייא, דאס אן דער גרענצע גאר קיין צאָלל ענטריכטעט ווערדע. דאס זאגט דער איינע. דא קאָממט וויעדער דער אנדערע געגנער דעס צאָלל-אויסגלייכעס אונד זאגט: איך וויל קיינען פֿרייהאנדעל: איך וויל פֿיעלמעהר, דאס פֿיר אויסלענדישע ארטיקעל אן אונזערער גרענצע בעדייטענדע צאָללע ענטריכטעט ווערדען. אללײן איך וינשע גלייכצייטיג, דאס וויר אונגארן איין בעזאָנדערעס צאָלל-געביעט האבען, דאמיט אויך די עסטעררייכישען פֿאבריקאנטען אן אונזערען גרענצען פֿיר איהרע ארטיקעל צאָללע ענטריכטען, אונד אלל דאס איינקאָממען אויסשליעסליך אין די אונגארישע שטאאטס-קאססע פֿליעסען מאָגע.

נון, מיינע העררען! ווענן מיינע געגנער, אָדער אבער די געגנער דעס פֿאָן מיר פֿאָרגעלעגטען צאָלל-אויסגלייכעס, זיך מיט איהרען פֿערשיעדענען פּלענען איינאנדער אין דען האארען ליעגען, דא ווערע איינע איינמישונג מיינערזייטס פֿאסט איבערפֿליססיג. ווענן מיינע געגנער זיך געגענזייטיג אויפֿפֿרעססען, זאָ בין איך יא אויך אָהנע יעדעס הינצוטהון מיינערזייטס דעם זיעגעס מיינער זאכע געוויס! —

איינינע זאגען: דורך דיעזען צאָלל-אויסגלייך פֿערקויפֿע איך די אינטערעססען אונגארנס אן עסטעררייך פֿיר עוויג. דאס איזט לעכערליך. צעהן יאהרע בילדען קיינע עוויגקייט. אויך אים יאהרע 1867 ווארדע איין אויסגלייך פֿיר 10 יאהרע געשלאָססען. ווערען אבער 10 יאהרע ווירקליך איינע עוויגקייט, דא ווירדע יא דער 1867-ער אויסגלייך נאָך גילטיג זיין, אונד וויר העטטען דאס פֿערגניגען ניכט, דיעזען פּארלאמענטארישען קאמפף פֿאָן נייעם צו בעגיננען! (הייטערקייט).

מערקווירדיג איזט עס, וויא איינינע אונס דא דען פֿינאנץ-דעאק אוים דעם גראבע הערויפֿבעשוואָרען וואָללען. זיא זאגען: ווענן פֿינאנץ-דעאק נאָך לעבען ווירדע, קאָננטע דיעזער צאָלל-אויסגלייך נימטער צו שטאנדע קאָממען. איינע זאָלכע בעהויפּטונג איזט גאר לייכט, דא די טאָדטען ניכט שפּרעכען קאָננען! אללײן איך בעהויפּטע, דאס ווענן פֿינאנץ-דעאק יעטצט אויפֿשטינדע אונד אין דיעזע זיטצונג קאָמע, דערזעלבע געוויס מיט דער רעגיערונג שטיממען ווירדע אונד צוואר צו גונסטען דיעזעס צאָלל-אויסגלייכעס! יענע העררען דאָרט אבער, וועלכע דען צאָלל-אויסגלייך בעקעמפּפֿען, ווירדען זיך הינטער די באנק פֿערקריעכען, וויא די שילעכטען, לערמענדען שילער, ווענן דער לעהרער פּלאָטצליך מיט דעם „שטא-

שעפטס-ביכערן קלאר הערויסשטעללטע, בעזאס באראָן גינצבורג אים אוראל אונד אין סיביריען גראָסע גאָלד-בערגווערקע, וואָהער דענן אויך זיין ריעזיגעס פערמאָגען הערריהרט. אללערדינגס וואר הערר באראָן גינצבורג איין מאנן, דער מיט זיינעם געלדע פיעל גוטעס געשטיפטעט אונד אים דאס אללגעמיינע וואָהל גראָסע פערדיענסטע זיך ערוואָרבען האט!

*) (א י י ן ר ו י ב - מ אָ ר ד א י ן נ י י - פ ע ס ט.) הערר אונד פרויא פאיאָר, וועלכע אין ניי-פעסט איין אָפפענעס געשעפט האטטען, זינד פאָר וועניגען טאגען אין איהרער וואָהנונג אויסגערויבט אונד ערמאָרדעט וואָרדען. וויר ווירדען דיעזען פאלל ניכט בריננגען, ווענן ניכט אונגליקליכערווייזע אן דיעזעם רויב-מאָרדע אויך איין י ו ד ע אלס בעטהייליגט ערשיינען מאכטע. דיא רויב-מאָרדער זינד בערייטס איינגעפאנגען. עס זינד דיעס צווייא ברידער נאמענס ראָזשא אויס ניי-פעסט אונד איין יידישער שוסטער-געזעללע נאמענס איגנאץ קעללער אויס איינעם דאָרפע אים נייטראער קאָמיטאטע. וויא עס שיינט, איזט איגנאץ קעללער אויס האַרטער נאָטה צו דיעזעם פערברעכען פערלייטעט וואָרדען. ער האטטע נעמליך דען גאנצען ווינטער הינדורך קיינע ארבייט אונד מוסטע זיך מיט האָלץ-האקען ערנעהרען. דיעזע ארבייט קאָננטע דערזעלבע אבער בייא זיינער שוועכליכען קאָרפער-בעשאפפענהייט ניכט לאנגע אויסהאלטען, וועסהאלב ער זיך צור פעראיבונג איינעס רויב-מאָרדעס אום זאָ עהער פערלייטען ליעס. וויר זאגען דיעס ניכט אלס פערטהיידיגונג, דא איין זאָלכעס פערברעכען אונטער קיינען אומשטענדען זיך ענטשולדיגען לאָססט. אלליין אלס מילדערונגס-גרונד קאנן דיעזע טהאטזאכע אימערהין געלטען. עס איזט אללערדינגס איין גראָסער אונטערשיעד: אָב יעמאנד איינען רויב-מאָרד פעראיבט, אום זיך דען רייכטהום אנדערער אנצואייגנען, אָדער אבער ער טהוט דיעס נור, אום דעם הונגער-טאָדע צו ענטגעהען, וויא דיעס בייא קעללנער דער פאלל צו זיין שיינט. אים דער וואָהנונג דעם ערמאָרדעטען עהע-פאארעס ווארדען איינינע שמוק-געגענשטענדע, צווייא זילבערנע לייכטער ענטווענדעט, נעבסט איינעם שפּארקאססא-ביכע איבער 1500 גילדען. דיא פערברעכער בעהויפטען יעדאָך: בלאָס 150 גילדען נעבסט 8 גאָלדענען רינגען אונד איינעם געוועהרע גענאָממען צו האבען. אללע דרייא האבען דען רויב-מאָרד בערייטס איינגעשטאנדען. דער עלטערע ראָזשא זאגטע: „איך וויים יא, דאס איך צים טאָדע אָדער וועניגסטענס צו איינער 20-יעהריגען קערקער-שטראפע פעראורטהיילט ווערדע. ווארום זאָללטע איך אלזאָ לייגנען, ווענן איך ווירקליך דאס שפארקאססא-ביך גענאָממען העטטע. דיעס מיססען יענע לייטע ענטווענדעט האבען, דיא דעם מאָרגענס אין דיא וואָהנונג דער פאיאָר געקאָממען אונד דאס עהע-פאאר ערמאָרדעט אויפגעפונדען.“ — איגנאץ קעללער זאגטע: „דיא אבשלאכטונג דער ביידען עהע-לייטע האט מיך זעהר טיעף ערגריפפען, דא איך זאָ עטוואס צ ו ם ע ר ס ט ע נ מ א ל ע מיטגעמאכט. — נאכדעם וויר יעדאָך בייא פאיאָר וועניג געלד פאָרגעפונדען, האבען וויר דען בעשלוס געפאסט, דאס וויר ווענן דיעזעס פערברעכען אונס גליקליך אבלייפט, נאָך ווייטערע רויב-מאָרדע פאָללפיהרען ווערדען. נאָך איינינען זאָלכען פעללען העטטע איך מיך דאראן געוואָהנט. עס איזט מיר דאהער ליעבער, דאס איך גלייך ערטאפפט ווארדע; וועניגסטענס האבע איך ניכט מעהרערע מאָרד-טהאטען אויף דעם געוויססען!“ — מאן זיעהט, דאס קעללנער דאָך וויא איין מענש שפּריכט, אין דעם ניכט אללעס בעססערע געפיהל ערשטיקט איזט!

דיעס איזט דאס לעטצט-צוגעשיקטע בלאטט פיר דיא'עניגען, דערען פרענומעראציאָן אם 1-טען פעבער אבגעלויפען.

נ י י ע ס ט ע ס.

איך דיא הייטע פריה היער איינגעטראָפפענען דעפעשען קאָננטען ניכט מיט בעשטיממטהייט מעלדען, דאס דער וואפפענשטיללשטאנד שאָן אבגעשלאָססען איזט, נור דיא בוקארעסטער נאכריכטען לאססען פערמוטהען, דאס שאָן דיא אונטערצייכנונג דער פריעדענס-בעדינגונגען אין אדריאנאָפּעל ערפאָלגטע; אבער נאָך געסטערן ערקלערטען דיא ענגלישען מיניסטער אים פארלאמענטע, דאס דער וואפפענשטיללשטאנד נאָך ניכט צו שטאנדע געקאָממען, אונד דאס אויך שאָן דיא ענגלישע רעגירונג אן דען פירסטען גאָרטשאקאָף איינע אנפראגע וועגען פערשלעפּפונג דעם וואפפענשטיללשטאנדעס ריכטעטע, דאס אבער אויך גאָרטשאקאָף דיא אורזאכע דיעזער פערשלעפּפונג ניכט ערקלערען קאנן, אָדער אייגענטליך ניכט ערקלערען ו י ל ל.

דיא נייעסטען דעפעשען בראכטען נור דיא איבערראשענדע מעלדונג, דאס רוסלאנד דען פאָרדערונגען דעם גראפען אנדראשי נאכגעגעבען האט. אונזער געמיינזאמער אויסווערטיגער מיניסטער, גראף אנדראשי, ריכטעטע נעמליך אן דען רוסישען רייכס-קאנצלער, פירסט גאָרטשאקאָף, איין שרייבען, אין וועלכעם אנדראשי גאנץ שטרענגע פערלאנגטע, דאס דיא'עניגען פונקטע דער פריעדענס-בעדינגונגען, וועלכע ניכט נור דיא טירקייא אונד רוסלאנד, זאָנדערן אויך דיא איבריגען אייראָפּעאישען מעכטע בעריהרען, זאָ לאנגע קיינע גילטיגקייט האבען זאָללען, זאָ לאנגע זיא ניכט אויך פאָן דען איבריגען מעכטען בעוויללינט ווערדען. נון איזט שאָן געסטערן דיא רוסישע אנטוואָרט אויף אנדראשי'ס שרייבען איינגעטראָפפען. דיעזע אנטוואָרט בעווילליגט פאָללשטענדיג דיא פאָרדערונגען דעם גראפען אנדראשי. רוסלאנד אנערקעננט גאנץ קלאר, דאס דיא'עניגען פונקטע דער פריעדענס-בעדינגונגען, וועלכע אייראָפּעאישע אינטערעססען בעריהרען, זאָ לאנגע ניכט אלס גילטיג צו בעטראכטען זייען, ביז ניכט אויך דיא צושטיממונג אייראָפּא'ס צו דיעזען פונקטען פאָרליעגט.

זאָמיט האט נון גראף אנדראשי איינען פאָליטישען זיעג עררונגען!

דיא איבריגען הייטע פריה היער איינגעטראָפפענען דעפעשען לויטען:

ב ו ק א ר ע ס ט 31-טען יעננער. רוסלאנד שטעללטע אן רומעניען דען אנטראג, בעסאראביען אן רוסלאנד אבצוטרעטען אונד דאפיר פאָן דער טירקייא דיא דאָברודשא צו נעהמען. אבער אויף דיעזען שלעכטען טויש וויללל רומעניען ניכט איינגעהען.

ל אָ נ ד אָ ן 31-טען יעננער. דיא שטיממונג דער ענגלישען בעפאָלקערונג איזט איינע זעהר קריעגערישע. דער שטאאטס-מאנן ווילליאם גלעדסטאָן, וועלכער געגען דען קריעג איזט, ווירד יעטצט פאָם פאָלקע בעשימפפט. אין אללען וואפפען-פאבריקען ענגלאנדס ווערדען יעטצט גראָסע ריסטונגען פאָרגענאָממען. איינע גראָסע אנצאהל טאָרפעדאָס זינד אינס מעער אבגעזענדעט וואָרדען.

א ט ה ע ן 31-טען יעננער. דיא גריעכישען מיניסטער האבען דען בעשלוס געפאסט, דען קריעג צו בעגיננען.

איך דיא הייטע נאכמיטטאגס איינגעטראָפפענען דעפעשען וויססען נאָך ניכט פאָם וואפפענשטיללשטאנד צו מעלדען. מאן געברויכט דיא אויסרעדע, דאס מאן דען טעלעגראפען-דראהט צווישען אדריאנאָפּעל אונד קאָנסטאנטינאָפּעל אבגעשניטטען האט. אין דער געסטריגען פארלאמענטס-זיטצונג אין לאָנדאָן ערקלערטע דער ענגלישע מיניסטער, דאס דער פאלל איינטרעטען ווירד, דאס דיא ענגלישען קריעגס-שיפפע פאָר קאָנסטאנטינאָפּעל שטעהען ווערדען, אום דאָרט דיא ענגלישען אונטערטהאנען צו שיטצען. אין דיעזער געסטריגען פארלאמענטס-זיטצונג האבען אויך דיא פערהאנדלונגען וועגען דער געלד-מיטטעל צים קריעגס-צוועקע בעגאָננען, וויל דיא רוסען אוממער פאָרווערטס געגען קאָנסטאנטינאָפּעל ציעהען. — אין דער גריעכישען דעפוטירטען-זיטצונג ווארדע מיט 121 געגען 6 שטיממען דער קריעגס-פלאן דער גריעכישען רעגיערונג בעוויללינט. —

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 30-טען יעננער 1877.

ה ע ר מ א נ נ ש ט א ד ט	58	6	11	59	85
ל ע מ ב ע ר ג	43	81	86	13	37
פ ר א ג	78	84	83	74	36

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער ר' מאיר ברייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פ ר י כ ט ע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
ווייצען	נייער באנאטער	74	10.40—10.60
„	„	75	10.60—10.70
„	„	76	10.80—10.95
„	„	77	11.05—11.30
„	„	78	11.40—11.55
„	„	79	11.60—11.70
„	„	80	—.——.—
„	טהייס	74	10.75—10.85
„	„	75	10.95—11.05
„	„	76	11.25—11.35
„	„	77	11.45—11.55
„	„	78	11.65—11.80
„	„	79	11.90—12.—
„	„	80	—.——.—
„	פעסטער באָדען	74	10.50—10.60
„	„	75	10.75—10.90
„	„	76	11.10—10.15
„	„	77	11.20—11.30
„	„	78	11.40—11.55
„	„	79	11.65—11.70
„	„	80	—.——.—
„	וויעסעלבורגער	74	10.65—10.75
„	„	75	10.85—10.95
„	„	76	11.15—11.25
„	„	77	11.35—11.45
„	„	78	11.55—11.70
„	„	79	11.80—11.90

פ ר י כ ט ע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
קאָרן	72	7.65—7.40
גערסטע מאלץ	62	8.75—8.25
גערסטע פוטטער	62	7.55—7.40
האפער	41	6.65—6.50
קוקורוץ באנאטער		—.——
אנדערער	73	7.50—7.45
הירזע		7.25—7.—

ליפערונגס-פרייזע פער 100 קילאגראמם

ווייצען	פער אָקטאָבער	—.—
		—.—
	פריהיאהר	10.64
קוקורוץ		7.30
נערכסטע		—.—
האפער	פריה-יאהר	6.60—
		—.—
רעפס		—.—

נ א ל ל ע ן - מ ע ה ל (פער 100 קילא)	קר. פל.
נומער 0	23 50
„ 1	22 75
„ 2	22 —
„ 3	21 40
„ 4	20 20
„ 5	19 —
„ 6	17 60
„ 7	15 60
„ 8	12 60
„ $8^1/_2$	10 80
שפּיריטוס: אלטע בעקאנדערע פראמפטע	32.80
נייע קארטאפפעל	39.50

קורז-טאבעללע פאָם 31. יעננער

געלד-קורז

	פל.	קר.
זילבער-אשיא	103	40
דוקאטען	5	58
קכטערייר-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	46
נאפאלעאָנדאר	9	46
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	50
20 מארקשטיקע	11	65
פאפיער רובעל	1	29

לאָזע.

	פל.	קר.
1839-ער ראטשילד-לאָזע גאנצע	300	—
דעטטא „ פינפטעל	300	—
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	109	—
1860-ער „ גאנצע	114	50
דעטטא „ פינפטעל	123	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	138	—
דעטטא „ 50 „	137	50
קאמא רעגולירונגסשיינע	24	—
טירקען-לאָזע	14	25
קרעדיט-לאָזע	161	75
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	28	50
דאנוי-דאמפפשיפפפאהרטס-לאָזע	94	50
אינסברוקער לאָזע	18	50
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	13	25
קראקויער „ 20 „	14	60
אָפנער „ 40 „	29	—
סאלמי „ 40 „	28	25
רודאָלפלאָזע „ 10 „	13	50
פאלפי-לאָזע „ 40 „	38	25

לאָזע.

	פל.	קר.
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	15	—
סט. גענאָיס „ 40 „	31	50
סטאניסלויער „ 20 „	21	50
טריעסטער „ 100 „	119	—
דעטטא „ 50 „	61	—
וואלדשטיין „ 20 „	22	25
ווינדישגרעצער „ 20 „	25	50
אונגארישע פרעמיענלאָזע צו 100 גולד.	78	20
דעטטא צו 50 גולדען	77	75
וויענער לאָזע	87	75

ווערטה-פאפיערע.

	פל.	קר.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78	—
טעמעשוואר-באנאטער	78	—
זיבענבירגישע	76	50
גאליציש	86	—
בוקאָווינער	82	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	100	25
ווייגצעהענט-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	82	50
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	94	—
דער אונגארישען היפאָטעקען באנק צו 5 איינהאלב פערצענט	79	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פערצענט	—	—
דעטטא צו 6 פערצענט	—	—
דער פעסטער קאָממערציאל-באנק	91	25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1878 Druck v. M Burian, Marokkanerhof.

איין „שטיקעל" צו פערזעטצען. נאמענטליך פיהלטע זיך דערזעלבע דאמאלס איבערגליקליך, ווענן עס איהם געלונגען, איינען יודען דורך איינען שפאס צו ארגערן. דיעזער טאגע יעדאך מאכטע זיך מישקא מיט איינעם הויזיר-יודען ווידער איינען זאלבען שפאס, דער אבער ליידער איינען זעהר טרויריגען אויסגאנג נאהם. ער לאקטע נעמליך איינען הויזיר-יודען אויף דען שטאלל-באדען הינויף מיט דער אויסרעדע, ער וואללע איהם דארט „אלטעס אייזען" פערקויפען. אויף דעם באדען בעפאנד זיך יעדאך איין לאך, וועלכעס נור מיט דינגען צווייגען איבערדעקט וואר. דער יודע גינג נון אויף דען באדען אונד טראט עבען אויף דיא מיט צווייגען בעדעקטע אפפנונג. ער רוטשטע דורך ביז צום האלזע, היער בליעב דערזעלבע יעדאך שטעקען, דא דער אום דען האלז געבונדענע הויזיר-פאק גראסער וואר אלס דיא אפפנונג. דער אונגליקליכע בליעב אלזא מיט דעם קאפפע אבען, וועהרענד דיא פיסע הינאב-הינגען. מישקא לאכטע אוים אללען לייבעס-קרעפטען איבער דען „געלונגענען שפאס". אלס ער יעדאך שפעטער דען יודען אוים זיינער אונאנגענעהמען לאגע בעפרייען וואללטע, דא וואר דער אונגליקליכע בערייטס טאדט. דורך דען שטריק דעם הויזיר-פאקעס ווארד איהם דיא קעהלע נעמליך זא צוגעשנירט, דאס דער אונגליקליכע נאך ווענינגען מינוטען דען ערשטיקונגס-טאד שטערבען מוסטע. טאגס דארויף ווארדע דער ארמע יודע אין אללער שטיללע בעגראבען. מישקא ווארדע פערהאפטעט. עס ווירד וואהל אויך איהם נינמעהר דער שפאס פיר לאנגע צייט פערגעהען, אלליין דעם טאדטען יודען קאנן היעדורך נימער געהאלפען ווערדען.

* (איינע פאלנישע הייראטס-שווינדעלייא אין פעסט.) איינע היעזיגע יידישע קאבין, דיא דורך לאנגיעהריגען דיענסט דען בעטראג פאן 650 גילדען זיך ערשפארט האט, ווארדע פאר עטווא 3 מאנאטען מיט איינעם געוויססען יאקאב מיזעס אוים לעמבערג בעקאננט, דער זיך היער זייט איינינער צייט הערומטריעב. דיא ביידען פערלאבטען זיך. אינדעם וואללטע מיזעס, דער פיעללייכט בערייטס דרייא ווייבער אין פאלען „זיטצען" האט לאססען, ניכט דיא אונגאריש-יידישע קאבין הייראטען, זאנדערן דערזעלבען דיא זייער ערשפארטען פאאר גילדען ענטלאקען. ריכטיג פאפפטע מיזעס זיינער בראוט גאנצע 600 גילדען אוים מיט דער אויסרעדע, היעפיר מאבעל אונד זאנסטיגע איינריכטונגס-שטיקע אנצושאפפען. שפעטער ענטלאקטע ער זיינער בראוט וויעדער 30 גילדען, דיא ער אלס „רח"ש" אים פארהיניין צו ערלעגען האבע. נון בליעב אבער מיזעס, דער דא וואוסטע, דאס דיא ארמע קאבין מעהר קיין געלד האבע, גענצליך אוים. דיא קאבין ליעף צום ראבבינאטע, אום דא ערקונדיגונגען איינצוציעהען, וואו איהר יעדאך דיא טרויריגע מיטטהיילונג געמאכט ווארדע, דאס איין מאנן נאמענס מיזעס קיין „רח"ש" ערלעגט אונד איבערהויפט גאר קיינע אנצייגע איבער זיינע בעפארשטעהענדע עהע-שליעסונג געמאכט האבע. שפעטער ערפוהר זיא, דאס מיזעס איהר געלד מיט אנדערען פרויענצימערן פערשווענדעט האבע. זיא מאכטע זאפארט דיא אנצייגע בייא דער פאליצייא. מיזעס ווארדע פערהאפטעט. — דער שלעכטע קערל צייגטע זיך אבער בייא זיינער פערהאפטונג איבעראוים פערצווייפעלט אונד ריעף אוים: „רבוני של עולם! איך ווערדע דא אין אונגארן נאך טרפה-קאסט עססען מיססען!"

נייעסטעס.

מזל טוב!

דער וואפפען-שטיללשטאנד איזט דא!

ענדליך האט אונס דער לעטצטע טאג דעם מאנאטס יענער דען וואפפענשטיללשטאנד אונד אויך דיא אויסזיכט אויף איינען רוסיש-טירקישען פריעדען געבראכט.

איינע האכ-אמטליכע רוסישע דעפעשע אוים אדריאנאפעל פאם 31-טען יענער, 6 איהר אבענדס, מעלדעט: דיא הויפט-פונקטע דער רוסישען פריעדענס-בעדינגונגען זינד הייטע פאן דער טירקישען רעגיערונג **אנגענאממען** אונד זינד זאעבען פאן דעם רוסישען גראס-פירסטען אונד פאן דען טירקישען פריעדענס-געזאנדטען **אונטערשריעבען ווארדען. היערויף ווארדע וואפפענשטיללשטאנד געשלאססען**, אונד זאפארט איזט דער בעפעהל אן אללע ארמעע-קאממאנדאנטען ערגאנגען, זאוואהל אויף דעם אייראפעאישען אלס אויך אויף דעם אזיאטישען קריעגס-שויפלאטצע קיינען שריטט ווייטער פארצודרינגען, מיט דער קריעגס-טהעטיגקייט אויפצוהארען אונד יעדען שטרייט צו פערמיידען. — **דאפיר אבער מיססען דיא טירקען זאוואהל אוים דער שטאדט ערצערום (אין אזיען) אלס אויך אוים אללען דאנויא-פעסטונגען (נעמליך ווידין, רוסטשוק אונד סיליסטריא) זיך צוריקציעהען אונד דיאזעלבען פערלאססען!** —

זאמיט האבען דיא שטרייטיגקייטען צווישען דער טירקייא אונד רוסלאנד איין ענדע גענאממען; אבער דיעזע ווערדען יעטצט ערסט צווישען רוסלאנד אונד ענגלאנד אונד עסטערייך-אונגארן בעגיננען! —

דיעזע נאכריכטען איבער דען אבגעשלאססענען וואפפענשטיללשטאנד זינד ערסט געסטערן אום 12 אוהר מיטטערנאכט היער איינגעטראפפען. — דיא איבריגען נייעסטען דעפעשען לויטען פאלגענדערמאססען:

לאנדאן 3-טען פעבער. טראטץ דעם אבגעשלאססענען וואפפענשטיללשטאנדעס אונד דער אונטערצייכנעטען פריעדענס-בעדינגונגען צווישען דער טירקייא אונד רוסלאנד — דויערט דיא קריעגערישע שטיממונג צווישען ענגלאנד אונד רוסלאנד דאך נאך איממער פארט. געראדע דיא שאן פאן דער טירקייא אונטערצייכנעטען פריעדענס-בעדינגונגען פארדערן ענגלאנד צום קריעגע הערוים.

פעטערסבורג 3-טען פעבער. רוסלאנד האט נון דארין איינגעווילליגט, דאס מאן וועגען ענדגילטיגער פעסטשטעללונג אונד פריפונג דער פריעדענס-בעדינגונגען איינע קאנפערענץ דער אייראפעאישען מעכטע איינבערופע. פיעלע מעלדען, דאס דיעזע קאנפערענץ אין בריססעל זיין ווירד. (דער „פעסטער ללאיד" מעלדעט מיט בעשטיממטהייט, דאס דיעזע קאנפערענץ נור אין וויען צו שטאנדע קאממען ווירד.)

פעטערסבורג 3-טען פעבער. עס הערשט היער גראסע פריידע דאריבער, דאס דער וואפפענשטיללשטאנד שאן דא איזט. אין אללען בעט-הייזערן ווערדען געבעטע אבגעהאלטען, דיא שטאדט איזט בעלייכטעט אונד מיט פאהנען געשמיקט. — ערצערום אונד סיליסטריא ווערדען איינסטוויילען פאן דען רוסען בעזעטצט ווערדען. דער רוסישע קאיזער אונד דער סולטאן בעגליקווינשטען זיך געגענזייטיג איבער דען צושטאנדע געבראכטען וואפפענשטיללשטאנד.

אטהען 3. פעבער. טראטצדעם דער וואפפענשטיללשטאנד שאן דא איזט, זא האבען דיא גריעכען דאך אללע 3 זידליכען טירקישען פראווינצען בעזעטצט. דיא גריעכען געברויכען דיא אויסרעדע, דאס אין דיעזען בענאכבארטען טירקישען פראווינצען דיא שרעקליכסטען רעוואלוציאנען אונד גרויזאמקייטען הערשען. זיא זאגען: „גריעכענלאנד קאננטע זאלכע גרויזאמקייטען ניכט דולדען, אונד איזט ענטשלאססען, דיעזע דרייא פראווינצען צו בעזעטצען. (אין לעטצטער שטונדע וויל אלזא אויך גריעכענלאנד דאך נאך עטוואס ערווישען.)

בוקארעסט 3-טען פעבער. רומעניען איזט מיט דען פריעדענס-בעדינגונגען אונצופריע-

---

יאקאב אונד אנטאן וואר'ען איהנען וויט נאכגעלויפען, זיא האבען איהנען אפטמאלס נאכגעשאססען, אבער אין דער פינסטערניס דער נאכט פערפעהלטען זיא איהר ציעל. לעא הארטע נאך, וויא איהר פאטער איהר נאכגעשריען, דאס ער זיא דאך נאך איינסט ערווישען אונד איהרעם לעבען דאנן איין ענדע מאכען ווערדע.

דער ארמען לעא ווארד פלאטצליך אונוואהל, זיא קאננטע ניכט לויפען אונד פיעל אין אהנמאכט. דיא אנדערען צווייא פליכטלינגע גלויבטען, דאס מערכען לויפע איהנען נאך, זיא קאננטען עס אים פינסטערן ניכט זעהען, אונד אלס עס נון צו טאגען אנגעפאנגען האטטע, דא זאהען ערסט דיא ביידען פליכטלינגע, דאס איהרע לעבענסרעטטערין ניכט דא זייא.

דיא זעע-רייבער וואוסטען נון, דאס יעטצט דיא פליכטלינגע איהרען אויפענטהאלט אנצייגען ווערדען, זיא זעטצטען זאפארט דאס שיפף אין בעוועגונג אונד צאגען געגען דיא קיסטע אירלאנדס.

אלס עס נון טאג ווארדע, איזט דיא אין אהנמאכט געפאללענע לעא וויעדער צו זיך געקאממען. דאך קאננטע זיא זיך ניכט זא לייכט פארטבעוועגען, דער שרעקען אונד דאס לויפען האבען איהר זעהר געשאדעט. אונד זיא זעלבסט ערנערטע זיך דאריבער, דאס זיא זייט לעטצטערער צייט זא אפט אהנמעכטיג ווירד.

צו איהרעם גליקע וואר זיא הינטער דעם צוין איינעס אקער-פעלדעס געפאללען, זא דאס זיא אין דער פערגאנגענען נאכט דיא רייבער ניכט זעהען קאננטען. דעם מארגענס קאמען דיא בויערן אויף דאס פעלד אונד פיהרטען דאנן דאס קראנקע מערכען אינס דארף, וואו זיא אין איינעם בויערן-הויזע דיא פריינדליכסטע אויפנאהמע פאנד.

עס ווארדע זאגאר איין ארצט געהאלט — אונד ער ערקלערטע, דאס לעא שוואנגער איזט. —

צו אנפאנג דעם פיערטען קאפיטעלס דיעזער ערצעהלונג (7-טע פארטזעטצונג) קאננטע דער לעזער מערקען, דאס אוים דעם רייגען ליעבעס-פערהעלטניס צווישען בענגיאמין אונד לעא זיך איין גאנץ אנדערעס פערהעלטניס ענטוויקעלט האט. מאן קאנן ניכט איבער קאהלען געהען, אהנע זיך דיא פיסע צו פערברעננען, אונד טראטצדעם זיך בענגיאמין זא פעסט פארגענאממען, דעם מערכען געגעניבער ריין אונד שולדלאז צו בלייבען, איזט נון דאך דער פאלל איינגעטרעטען, דאס לעא פאן איהם שוואנגער ווארדע.

אין ענגלאנד געהארט נאך הייטע איין שוואנגערעס אונפערהייראטעטעס פרויענצימער צו דען פעראכטעסטען געשאפפען, אונד דיא בויערין, וועלכע ביז יעטצט זא ליעבעפאלל דעם קראנקען מערכענס ווארטעטע אונד פפלעגטע, צאג זיך מיט אבשייא צוריק, אלס זיא דעססען שוואנגערשאפט ערפאהרען האט.

„עס איזט איין פערווארפענעס פרויענצימער, אונד דאס זאללטע אויף דער גאססע ליעגען בלייבען!" זאגטע דיא בויערין.

לעא ווייפצטע אונד וויינטע. זיא ערצעהלטע דער בויערין איהרע גאנצע לעבענס-געשיכטע אין זא נאטירליכער אונד טרייער ווייזע, דאס דיא בויערין איהר אללעס גלויבטע אונד מיט איהר מיטלייד האטטע.

„יא, זעהען זיא (זאגטע דיא בויערין), ווענן מאן נור דען געליעבטען אויספינדען קאננטע. ער ווירדע איהנען שאן וועגען דעם קינדעס מעהר אנגעהארען; אבער ער ווירד'ס איהנען ניכט גלויבען, דאס דיעזעס קינד פאן איהם זייא!"

„א, ער קעננט מיך צו גוט! (אנטווארטעטע לעא) ווענן איך איהן נור נאך איינמאל זעהען קאננטע."

„אונד וויא וואר דענן דער נאמע איהרעס געליעבטען?" (פראגטע דיא בויערין.)

לעא וואללטע היערויף ניכט אנטווארטען, זיא וואללטע דען נאמען איהרעס געליעבטען ניכט שענדען. דיא אונגליקליכע! זיא קאננטע יא אהנעהין ניכט זיינען וואהרען נאמען, זיא גלויבטע יא, דאס ער עדוארד בוטשלער הייסע.

נאך איינינען טאגען וואר אין אללען גראסערען ענגלישען צייטונגען פאלגענדע „אנצייגע" צו לעזען: „דאסיעניגע עדלע מערכען, וועלכעס אונס אוים דען הענדען דער זעע-רייבער רעטטעטע אונד וועלכעס אונס בייא דער פלוכט פערלארען געגאנגען איזט, ווירד האפליכסט ערזוכט, נאמען אונד וואהנ-ארט אנצוגעבען, דא וויר דעמזעלבען אונזערע דאנקבארקייט בעצייגען וואללען."

דיעזע אנצייגע לאז יעדער, נור ניכט דיאיעניגע, אן וועלכע דיעזער אויפרוף געריכטעט וואר. אין איין בויערנהויז פפלעגטען יא דיא גראסערען ענגלישען צייטונגען ניכט צו קאממען.

אלס עס נון דער אונגליקליכען לעא בעססער ווארד, דא וואוסטע זיא ערסט ניכט, אן ווען אונד וואהין זיא זיך צו ווענדען האבע.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

בערל אין דער האנד" פֿאָר איהנען ערשיינט! (אללגעמיינע הייטערקייט.)

איך שטעהע גאָטטלאָב אויף דאס געהאלט איינעם מיניסטער-פרעזידענטען ניכט אן, איך ערטראגע טראָטצדעם דיא אנגריפֿפֿע דער געגנער, וויל איך דורך מיין ווירקען דעם פֿאטערלאנדע ניטצען וויל! ווערדען אלזאָ דיא אויסגלייכס-פֿאָרלאגען בעטרעפֿפֿס דער צאָלל-פֿראגע פֿאָם רייכסטאגע אנגענאָממען, דאנן ווערדע איך וויססען, דאס איך עטוואס גוטעס אונד ניטצליכעס ערציעלט האבע. ווירד יעדאָך דער צאָלל-אויסגלייך פֿאָם רייכסטאגע אבגעלעהנט, דאנן ווערדע איך מיינען מיניסטער-פּאָסטען פֿערלאססען, איך ווערדע דענזעלבען יעדאָך מיט דער איבערצייגונג פֿערלאססען, דאס נאך קורצער צייט אללע הייטיגען געגנער דעם צאָלל-אויסגלייכס אום דענזעלבען „בעטטעלן" ווערדען. זיא ווערדען דאנן איינזעהען, דאס זיא דאס פֿאטערלאנד דורך איהרען ווידערשטאנד אן דען ראנד דעס פֿערדערבענס געבראכט. יעטצט איזט נאָך צייט, נעהמען וויר דען צאָלל-אויסגלייך אן! (אללגעמיינע צושטימונג אויף דען בענקען דער ליבעראלען פּארטייא).

אין דער פֿרייטאג-זיטצונג וואר מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ ניכט אנוועזענד, דא דערזעלבע נאך ווין בערופֿען וואורדע. דא ערהאָב זיך גראף מעלכיאָר ל ו נ י אָ י אונד היעלט נאכשטעהענדע רעדע געגען דען צאָלל-אויסגלייך:

„געעהרטעס הויז! איך האבע לאנגע ניכט אין דיעזעם הויזע אָפֿפֿענטליך דאס וואָרט ערגריפֿפֿען. וועגן איך דיעס נונמעהר טהוע, זאָ געשיעהט עס געוויס ניכט דעסהאלב, אים עטווא ווידער אן דיא שפּיטצע דער רעגיערונג צו טרעטען. וועגן הערר פֿ׳ טיסאָ דיא מיניסטער-שטעללע ניכט בריכט, זאָ בענאָטהיגע אויך איך דיעזעלבע גאָטטלאָב ניכט. אלליין מיינע זאָרגע פֿיר דאס וואָהל דעס פֿאטערלאנדעס נאָטהיגט מיך, געגען דען פֿאָן דער רעגיערונג איינגעבראכטען צאָלל-אויסגלייך, דער דעם לאנדע נור צום עמפּפֿינדליכען נאכטהיילע געררייכען מיססטע, אים אללען קרעפֿטען אויפֿצוטרעטען. איך ערלויבע מיר דאהער דער אויפֿמערקזאמקייט דעס געעהרטען הויזעס פֿאָלגענדע פּונקטע צו עמפּפֿעהלען:

1) דיא ערפֿאהרונג האט געלעהרט, דאס דער פֿרייהאנדעל, וואָביא נאטירליך ביא דער איינפֿוהר אויסלענדישער וואארען גאר קיינע צאָללע צו ענטריכטען זינד, יעדעם לאנדע צו ענטשיעדענעם נוטצען געררייכט. זאָלאנגע אין פֿראנקרייך דיא צאָללע בעשטאנדען, בעטרוג זיין האנדעלס-פֿערקעהר בלאָס 2 מיללירדען; אין פֿאָלגע דער אננאהמע דעם פֿרייהאנדעלס-זיסטעמס ערהאָב זיך דער יעהרליכע האנדעלס-פֿערקעהר אין פֿראנקרייך צו דער האָהע פֿאָן 7½ מיללירדען. דיעזער אויסערגעוועהנליכע האנדעלס-פֿערקעהר ווירפֿט אבער פֿיר פֿראנקרייך איינען זאָלכ׳ בעדייטענדען ניטצען אב, דאס עס בעקאננטליך אן פּרייסען אָהנע איבערגראָסע אנשטרענגונג 5 מיללירדען אלס קריעגס-ענטשעדיגונג צאהלען קאָננטע. אין אונגארן בעטרוג דער האנדעלס-פֿערקעהר אים יאהרע 1850 בלאָס 95½ מיללאָנען, אבער שאָן אים יאהרע 1874 פֿאָללע 741 מיללאָנען! אונד אלל דאס וואר נור דעסהאלב מאָגליך וויל וויר קיינע שוטצ-צאָללע האטטען! — וואָהל דירפֿטען דער שטאאטס-קאססע דורך דיא צאָללע איינקינפֿטע אין דער האָהע פֿאָן עטווא 20 מיללאָנען ערוואכסען, אלליין דער הידורך דעם לאנדע אונד דער בעפֿאָלקערונג ערוואכסענע שאדען ווירדע דיעזען נוטצען הונדערט-פֿאך איבערשטייגען. — (שלום פֿאָלגט.)

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

*(וויעדער איין יידישער באראָן געשטאָרבען.) אין פֿאָריגער נוממער בעריכטעטען וויר איבער דאס אבלעבען דעס יידישען באראָנס גינצבורג אין פּאריז. נון מעלדעט איינע דעפּעשע אויס פֿראנקפֿורט אם מאין זאָעבען דען טאָד דעס באראָנס ראפֿאעל ערלאנגער. דיעזער נאמע איזט אויך ביא אונס אין אונגארן זעהר בעקאננט. הערר ראפֿאעל ערלאנגער וואר אורשפּרינגליך בלאָס איין באָרזען-סענזאל אין פֿראנקפֿורט אם מאין. אים דאס יאהר 1830 גרינדעטע דערזעלבע יעדאָך איין זעלבסטשטענדיגעס באנקהויז אונטער דער פֿירמא „ערלאנגער אונד זאָהנע". דאס געשעפֿט בליהטע אויסעראָרדענטליך. הערר ראפֿאעל ערלאנגער וואורדע באראָן אונד שפּעטער אויך שוועדישער קאָנזול אונד פּאָרטוגיעזישער גענעראל-קאָנזול. — פֿיר דיעזע שטאאטען שלאָס ער מעהרערע אנלייהע-געשעפֿטע אב, דיא איהם געוויס ניכט צום שאדען געררייכטען. אויך פֿיר דען שטאאט טוניס (אפֿריקא) שלאָס דערזעלבע איינע אנלייהע אב, ביא דער זאָגאר ביסמארק, דער אויף באראָן ראפֿאעל ערלאנגער גראָסע שטיקע היעלט, מיטגעווירקט האבען זאָלל. דאנן בעטהייליגטע זיך דערזעלבע אן דען גראָסטען באהנ-בויא-אונטערנעהמונגען. איינער זיינער זאָהנע, עמיל ערלאנגער, האט זיך אין פּאריז איין איינענעס באנקהויז ערעפֿפֿנעט, זיין זאָהן, באראָן וויקטאָר ערלאנגער, האט אין ווין איין בעריהמטעס באנק-געשעפֿט. דיעזער נון האט זייט דעם יאהרע 1868 אין עסטערייך-אונגארן איינע אונגעוואָהנליכע טהעטיגקייט ענטוויקעלט. ער גרינדעטע נעמליך דיא פֿראנקאָ-עסטערייכישע באנק, דיא פֿראנקאָ-אונגארישע באנק, דיא פּעסטער מוניציפּאל-באנק, דיא אונגארישע באָדען-קרעדיט-געזעללשאפֿט אז״וו. פֿערנער בעטהייליגטע זיך הערר וויקטאָר ערלאנגער אם בויע דער ראאב-עבענפֿורטהער אונד קאשוי-אָדערבערגער באהן. עס איזט יעדאָך אונלייגבאר, דאסס דאס באנקהויז ערלאנגער אין עסטערייך-אונגארן ניכט פֿאָם גליק בעגינסטיגט וואר. דיא מייסטען זיינער אונטערנעהמונגען זינד ווידער צוזאממענגעפֿאללען. דיא אקציען דער פֿאָן דיעזעם הויזע אין אונזערער מאָנארכיע געגרינדעטען אונטערנעהמונגען בליעבען איהם צום גראָסטען טהיילע אויף דעם האלזע, דיא הייטע האָכסטענס צים איינוויקעלן פֿאָן קאזע בענוטצט ווערדען קאָננען. דער פֿערלוסט דיעזעס באנקהויזעס אין עסטערייך-אונגארן וועהרענד דער לעטצטען 10 יאהרע ווירד אויף 8—10 מיללאָנען גולדען געשעטצט. דא דער אלטע ראפֿאעל ערלאנגער נונמעהר אים אלטער פֿאָן 73 יאהרען געשטאָרבען, דירפֿטע הערר וויקטאָר ערלאנגער ווין פֿערלאססען אונד דיא לייטונג דעס פֿראנקפֿורטער באנק-הויזעס איבערנעהמען, וואָ טראָטץ דער אונגעהייערען פֿערלוסטע אין דען לעטצטען יאהרען נאָך איין באאר-פֿערמאָגען פֿאָן 25—30 מיללאָנען גולדען פֿאָרהאנדען זיין דירפֿטע. ביא דען „גרינדונגען" דעס הויזעס ערלאנגער אין אונגארן וואר בעקאננטליך עדואַרד האָרן דער אייגענטליכע פֿערמיטטלער. נון איזט עדואַרד האָרן געשטאָרבען, ראפֿאעל ערלאנגער פֿאָלגטע איהם נאך, אונד פֿאָן דען דורך דיעזע מעננער אינס לעבען גערופֿענען „גרינדונגען" איזט עבענפֿאללס פֿאסט קיינע שפּור מעהר פֿאָרהאנדען. אללעס אירדישע, אללעס מענשליכע איזט פֿערגענגליך; דאס ענדע פֿאָן אלל דען גראָסארטיגען מענשליכען בעשטרעבונגען איזט — אין גראָסען, לעערעס ניכטס!

*(אים שפּאסע — איינען יודען אומגעבראכט!) אים ווארקערט: (עס גיבט אייגענטליך דריא אָרטשאפֿטען נאמענס ווארקערט: אים נעאָגראַדער, אים פּעסט-שאָלטער אונד אים וועספּרימער קאָמיטאט, עס ווירד אבער ניכט בעצייכנעט, אין וועלכעם ווארקערט דער פֿאלל זיך ערייגנעט) מעלדען דיא בלעטטער פֿאָלגענדעס טרויריגע ערייגניס: עס עקסיסטירט היער איין בייער, נאמענס מישקא, דער זיבים ציר אויפֿגאבע געמאכט, מיט זיינען אינגעצאָגענען שפּאסען יעדעס, וויא ער זיך אויסדריקט,

---

פֿאָלליעטאָן.

מערקווירדיגע פֿערהעלטניססע.

(16.טע פֿאָרטזעטצונג.)

דיא רייזע מוססטע נון ווייטער פֿאָרטגעזעטצט ווערדען, דא דיא ביידען רייבער דאס נאכקאָממען דער פּאָליצייא פֿירכטעטען. אן דעם אופֿער דעס מעערעס שטעללטען זיא זיך ווידער אין איינעם ווירטהס-הויזע איין, אונד אויך לעא וואורדע אינס גראָסע ווירטהס-הויז היניינגעפֿיהרט.

אין איינעם גראָסען, פֿאָן טאבאק-רויך געפֿיללטען צימער זאססען דא נעבען דרייסיג דיעבע אָבער רייבער פֿאָר איינעם טישע, אויף דעם בראנטוויין-פֿלאשען אונד פּיסטאָלען אונד מעססער ווארען. זיא בעגריסטען דיא צוויא אנגעקאָממענען, איהנען וואָהלבעקאננטען רייבער.

„הא! מייסטער יאקאָב! (ריעפֿען זיא) איהר האבט אונס יא איינע זעהר שאָנע דירנע היער מיטגעבראכט, וואָ האבט איהר דיעזע געקאפּערט?"

אללע אומריננגטען נון דיא ארמע לעא, וואָללטען זיא אומארמען, קיססען אונד צוויקען, יאקאָב אבער שטיעס זיא פֿאָרט אונד זאגטע: „וועג דא, קאמעראדען! מאכט פּלאטץ פֿיר מיינע טאָכטער, זיא איזט קיין ביססען פֿיר איך! דיא ווירד אונס שאָן אויף איינע אנדערע וויזע ניטצליך זיין!"

נאכדעם מאן נון דעם מערכען פּלאטץ מאכטע, זאגטע יאקאָב צו דעם קאפּיטאָן איינעם מעערעס-שיפֿפֿעס, אויף וועלכעם געוואָהנליך נור דיעבע אונד רייבער צו פֿאהרען פּפֿלעגען: „נון, הערר קאפּיטאָן! איך אונד אנטאָן האבען נון ווידער עטוואס אויסגעפֿיהרט אונד זינד דורכגעגאנגען, דיא פּאָליצייא ריקט אונס נאך, לאנד-לופֿט איזט אונס ניכט מעהר געזונד. וויר בראויכען זעע-ווינד. וויר מיססען אויפֿ׳ס מעער, אום אונזער גאָלגען-פֿיעבער צו קורירען. וויר וויססען, דאס וויר אויך היער נאך געטראָפֿפֿען ווערדען, וויר שטרענגטען אונס אן, אום אייער שיפֿף נאך צו ערריינען. איהר מיססט אויך מיינע טאָכטער אויפֿ׳ס שיפֿף מיטנעהמען!" —

נאך איינער שטונדע וואר דאס גאנצע רויב-געזינדעל אויף דעם ווייטען מעערע. דיעזעס רייבער-שיפֿף בעשעפֿטיגטע זיך אויך נור דאמיט, מאנכע קלייגערע מעערעס-שיפֿפֿע צו איבערפֿאללען אונד אויסצורויבען. לעא מוססטע דאס אללעס מיטאנזעהען אונד צוואר פֿינף מאָנאטע. דיעזעס שיפֿף וואר אויך איינסט פֿאָר דעם שיפֿפֿע, אויף וועלכעם וויליאם אונד בעניאמין ווארען, פֿאָראיבערגעפֿאהרען. (דער לעזער מאָגע זיך היער אן דאס ענדע דער 10-טען פֿאָרטזעטצונג ערינגערן.)

נאך פֿיעלען געפֿעהרליכען הערומשוייפֿען בעגעגנעטע איינמאל דיעזעס רויבשיפֿף איינעם קלייגערן זעגעל-שיפֿפֿע. דיא נאכט וואר פֿינסטער אונד שטירמיש. עס ענטשטאנד צווישען דען ביידען שיפֿפֿען איין פֿאָרמליכער זעע-קריעג, דאס זעגעל-שיפֿף וואוסטע זיך אויף דאס בעסטע צו פֿערטהיידיגען, אבער ענדליך וואורדע עס פֿאָן דען זעע-רייבערן דאָך בעזיעגט.

באלד וואורדע דאס זעגעל-שיפֿף אלל זיינער קאָסטבארקייטען אונד ווערטה-זאכען בערויבט, דער גראָסטע טהייל דער מאננשאפֿט פֿיעל אים קאמפֿפֿע, אונד נור דער קאפּיטאָן אונד איין קויפֿמאנן פֿאָם זעגעל-שיפֿפֿע וואורדען נאך לעבענדיג אויף דאס רויב-שיפֿף געבראכט.

דיא רייבער פֿאנדען באלד דאראויף איינען זיכערן האפֿען, וואָ זיא אנקערן אונד לאנדען קאָננטען. דיא ביידען געפֿאנגענען לאגען אין דעם אונטערן טהייל דעס שיפֿפֿעס מיט פֿעסטען שטריקען געבונדען. דאס רויב-געזינדעל גאָנטע זיך נון איינע גראָסע מאהל-צייט וועגען דעם געגליקטען רויבעס. עס וואורדע פֿיעל געגעססען אונד נאָך מעהר געטרונקען; דאָך געבריכטע עס דיא פֿאָרזיכט, צוויא וואכ-מעננער ניכטערן צו לאססען, דאמיט מאן זיא אים בעטרונקענען צושטאנדע ניכט ערווישען קאָננע.

אלס נון דיא מייסטען דיעזער רייבער שאָן פֿעסט בעטרונקען ווארען, וואר לעא אין דען אונטערן רוים דעס שיפֿפֿעס געשליכען, וואָ דיא ביידען געבונדענען ווארען — אונד זאגטע מיט לייזער שטיממע: „הערעט, איהר גוטען לייטע, איך קאָננטע אייך מיט מיינען שוואכען הענדען פֿאָן אייערען באנדען בעפֿרייען, וועגן איהר מיר פֿערזיכערן קאָננטעט, דען קאמפֿף געגען דיא צוויא נאָך ניכטערנען וואכ-מעננער זיגרייך אויפֿצונעהמען. מיט וואפֿפֿען אונד פּיסטאָלען קאָננטע איך אייך פֿערזעהען. איבערלעגט עס גאנץ גענויא, דענן זאָנסט בין איך פֿערלאָרען."

מאן איבערלעגטע, מאן בערעכנעטע דען פּלאן גאנץ גענויא — אונד שריטט צור אויספֿיהרונג.

נאך איינער קורצען צייט האָרטע מאן אין העפֿטיגעס קראכען אונד קנאללען, דיא ביידען וואכליישטע קעמפּפֿטען וויא רויב-טהיערע, באלד ערוואכטען אויך איניגע רייבער פֿאָן איהרעם שלאפֿע אונד איהרער טרונקענהייט — דענגאָך אבער געלאנג עס דען צוויא געפֿאנגענען, זיך מיט דעם מערכען דורכצושלאגען אונד דיא פֿלוכט צו ערגרייפֿען.